

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д.ИК.Н. КИРИЛ ПЕТРОВ АНГЕЛОВ

(НАУЧНИ СПЕЦИАЛНОСТИ: „ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ИЗВЪН СФЕРАТА НА МАТЕРИАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО”, „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ” И “ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО”)

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА „ПРЕВЕНЦИЯ НА КОРУПЦИЯТА В МЕСТНАТА ВЛАСТ”, С АВТОР **НЕЛИ ВЕНЦИСЛАВОВА ВАСИЛЕВА**, РАЗРАБОТЕН ВЪВ ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”, КАТЕДРА „АДМИНИСТРАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН

„ДОКТОР”

ПО НАУЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.7. „АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ”

НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ИЗВЪН СФЕРАТА НА МАТЕРИАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО”

1. Информация за дисертанта

Авторът е представил за обсъждане дисертационния си труд в катедра „Администрация, управление и политически науки” на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, съгласно чл.39 от ППЗРАСРБ.

Кандидатът има трайни интереси в публичната администрация, като е завършил съответно бакалавърска (2008-2012) и магистърска (2012-2013) степени и е придобил многобройни квалификации релевантни на областта. От 18 юни 2014 г. г-жа Нели Василева е зачислена за докторант в катедра “Администрация, управление и политически науки” на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”.

На заседания на същата катедра и на хабилитационен съвет на факултет «Международна икономика и администрация» при Варненски свободен университет «Черноризец Храбър», дисертационният труд е приет за представяне пред научно жури (заповед № 713 на Ректора на ВСУ).

2. Актуалност и значимост на дисертационния труд

Дисертационният труд третира проблематика, свързана с превенция и противодействие на корупцията в публичната администрация на Република България.

Предмет на изследване в дисертационния труд е ефективността от дейността на Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност" към Министерски съвет (ЦППКОП) за изграждане на конкретни механизми за превенция на корупцията в местната власт и взаимодействието със съответните институции на местното самоуправление.

Обект на изследване в дисертационния труд е дейността на ЦППКОП като нова структура, която се създава с основна цел да систематизира усилията за превенция на корупцията в публичната сфера на Република България.

В дисертационния труд се защитава следната теза: С проекта БОРКОР българското правителство предлага нови форми и мерки за превенция на корупцията, изграждайки ЦППКОП към Министерски съвет. Тази проектна концепция описва един уникален и същевременно универсално приложим методически и систематичен подход за развитие и прилагане на стратегии и ефикасни мерки срещу корупцията и последствията от нея.

В тази връзка е и основната цел на дисертационния труд: доказване на ефективността в действията на ЦППКОП за укрепване и утвърждаване на прозрачно и открито управление и респективно изследване, анализиране и систематизиране на теоретичните разработки и добрите практики, създадени от ЦППКОП, за по-нататъшното развитие на устойчива превенция и противодействие на корупцията.

Понастоящем липсват задълбочени научно-приложни изследвания върху резултатите от дейността ЦППКОП. Отчитайки всичко казано дотук, както и възможностите за установяване и задълбочаване на постигнати теоретични постановки и добри практики за борба с корупцията в публичната

администрация, може да се определи, че така дефинираната проблематика е изключително актуална и значима за науката и управленската практика.

Изследването си поставя следните три ограничителни условия: изследването се базира на действащата към момента в Европейски, национален и областен мащаб законодателна рамка (до 2017 г.), ограничава се до превантивния аспект за борба с корупцията, като териториалните параметри на изследваното явление обхващат територията на област Враца, а в обзорен план и състоянието на явлението в европейски и национален мащаб.

3. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд, в обем от 266 страници (180 страници основен текст), се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и четири приложения. Съдържанието на главите е разпределено в отделни параграфи, които завършват с конкретни обобщения, изводи, практически препоръки и добри практики. Основният текст съдържа 6 графики, 15 фигури и 7 таблици.

Списъкът на използваните литературни източници съдържа 169 заглавия, на български, английски, френски, руски и италиански език, включващи монографии, статии, официални документи от администрацията (нормативни актове, стратегически документи, отчети, статистики) и електронни страници.

В увода на изследването се обосновава актуалността и значимостта на темата на разработката. Определя се обектът и предметът на изследване. Очертават се ограниченията на изследването. Идентифицират се изследователските проблеми. Лансира се изследователската теза. Дефинира се целта, подцелите и задачите на изследването. Представя се приложената методология и информационната база, на която е основано изследването. Посочват се потенциалните потребители на постигнатите резултати.

Съобразно с изпълнение на целта и възможността за получаване на конкретни приложими резултати, правилно са подбрани ограниченията на изследването.

В Първа глава „Развитие и разпространение на явлението „корупция“ се представят теоретичните схващания и състоянието на борбата с копрупцията на национално ниво. Извършен е исторически преглед на развитието на явлението корупция в световната история. Последователно са анализирани факторите, причините, елементите и сферите на разпространение. Изяснени са най-съществените последствия от осъществяването на корупционен процес. Изведени са съществените предпоставки за възникване на корупционния процес в местното самоуправление, посочени са потенциални превантивни мерки. Направен е ретроспективен анализ на дейността на БОРКОР като важна част от прилагането на „Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност в България“. В главата се съдържат обосновани изводи. Решена е първата задача на научното изследване. Постигнати са конкретни научно-приложни резултати.

Втора глава „Европейска и национална нормативна рамка за превенция на корупцията. Антикорупционни мерки на местно ниво“ включва представяне на европейската и национална рамка за борба с корупцията. Европейското законодателство е разгледано не само от правна, а от административно-правна гледна точка. Изследвани са европейските антикорупционни мерки, насочени към местното самоуправление: фактори, форми на противодействие, добри практики, както и най-новите изисквания за антикорупционно поведение. Проследява се превенцията, осъществявана от ЦППКОП. Представени са резултатите и е направен сравнителен анализ от теренно изследване чрез анкетна карта и стандартизирани интервюта в посочени области (общини), имащи отношение към ролята на Центъра за превенция на корупцията. Разгледано е партньорството на ЦППКОП, включващо участието на държавните институции, структурите на гражданското общество, браншовите и стопански организации в процесите на планиране и разработване на антикорупционни мерки. В главата се съдържат обосновани изводи. Решена е втората задача на научното изследване. Постигнати са конкретни научно-приложни резултати.

Трета глава „Административен капацитет и методи за превенция на корупцията през практиката на Център за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност (ЦППКОП)“ включва проучване и анализ на състоянието и изводи и предложения за подобряване на ефективността дейността на центъра. Тази глава е и сърцевината на дисертацията. Представена е авторова структура на администрацията на Центъра, направена е оценка на персонала, отбелязани са съответни пропуски и са предложени мерки за подобряване на административния капацитет и обучението на кадрите. В главата се съдържат обосновани изводи. Решена е третата задача на научното изследване. Постигнати са конкретни приложни резултати.

В заключението на изследването се обобщава постигнатото в дисертацията и се очертават насоките за нейното надграждане.

4. Методиката на изследването

Докторантката Нели Василева подходящо е подбрала изследователските инструменти (подходи и методи на научно изследване), необходими за изпълнение на основната цел и задачите на дисертационния труд и ги е приложила коректно и добросъвестно. Използваните в изследването методи са както общоприети научни методи за провеждане на изследвания: проучване, систематизация и интерпретация на научна литература; проблемен, критичен, приложен, експертен, индукция и дедукция и сравнителен анализ и синтез.

Важен изследователски инструмент е разработеното емпирично проучване, при което са анкетирани служителите от Областна администрация - Враца и на 100 представители на отделните общини в областта относно регионалните измерения на корупцията през практиката на ЦППКОП. В изследването се използва груповата анкета. Използвано е стандартизирано интервю, като е установено чрез предварително подготвени въпроси мнението на ключови в процеса на превенция на корупцията лица.

Съществени за получаване на резултатите на дисертационния труд са

използваните и анализирани научни разработки.

5. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Цялостното ми запознаване с дисертацията и автореферата на кандидата са основание да се направи общият извод, че в представения за защита дисертационен труд се съдържат преимуществено научно-приложни и приложни резултати, които се отнасят до принос в развитието на превенцията на корупцията в местната администрация на Република България.

Постигнати са следните научно-приложни приноси:

1. Направен е критичен анализ на актуални теоретични източници отнасящи се до икономическите, политическите, финансовите и моралните последствия от корупцията, като са изведени авторските виждания и становища, свързани с разглежданата проблематика и са установени оригинални сигнални индикатори, чрез които може да се оцени наличието на потенциални корупционни прояви.

2. Извършен е анализ на динамичните процеси при превенцията на корупцията и зависимостта от различни вътрешни фактори, при което се установява, че е необходима периодична актуализация на приетите от общините подзаконови нормативни актове. Доказано е, че превенцията на корупцията, трябва да бъде прилагана под различните форми, при които динамично да се осъществи предлаганият нов подход, като се даде предимство на превенцията, за да се постигнат по-високи резултати и устойчивост;

3. Извършена е адаптация на V-Modell XT модела за централно планиране и разработване на ефективно действащи мерки и системи от мерки срещу корупцията в условията на местното самоуправление на Република България.

Дисертацията има и следните приложни приноси:

1. Формулирани са практически препоръки за функционално и организационно усъвършенстване на Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност" към Министерски съвет.

2. Аргументирана е необходимостта и полезността от приложение на политиките, практиките и мерките за създаване на новия Закон за превенция на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество.

Научно-приложните и приложните резултати намират своето пряко приложно поле при борба с корупцията в местното самоуправление на Република България.

В резултат целта и задачите на дисертационния труд са изпълнени, като са получени научно-приложни и приложни резултати, които се отнасят до принос при обогатяване на съществуващи знания за превенцията на корупцията в местното самоуправление на Република България.

6. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката Нели Василева е автор на 6 бр. самостоятелни научни публикации по темата на дисертационния труд (публикации №1, 2, 4, 6, 7, 8). Декларирано е цитиране в публикации на други автори (4 пъти, 2 от които в чуждестранни издания). Във всички тях се анализират различни аспекти от изследваната в дисертацията тема. Няма разлика между начина, подхода и анализа, който се прави в дисертацията и в представените научни статии. Те отразяват съществени части от дисертационния труд и напълно удовлетворяват изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Това ми дава основание да приема, че дисертационният труд е самостоятелен творчески продукт, реализиран от докторанта.

7. Оценка на автореферата

Представеният автореферат изцяло съответства в структурно и съдържателно отношение на рецензираната от мен дисертация. Спазени са всички изисквания по оформлението му и са включени всички необходими атрибути. Посредством запознаване с автореферата може да се придобие еднозначна представа за дисертационния труд.

8. Критични бележки, препоръки и въпроси

Докторантът Нели Василева представя дисертация, в която се откроява добрата теоретична подготовка, добрата връзка наука-практика и задълбочеността на развиваните теоретични постулати и методическите подходи. Това ми дава основание да отправя конкретни препоръки, с цел задълбочаване на постигнатото досега и бъдещото ѝ научно израстване.

1. Считаю, че възприемането на авторските тези биха били по-ясно изразени, ако 180-те страници на основния текст на дисертационния труд беше по концентрирано представен (в обем до 150 стр.), като всичко останало може да мине в приложение.

2. Считаю, че докторантът трябва по-смело да полемизира с учените, които цитира, като по-този начин по-ясно се открият собствените му тези. По аналогичен начин докторантът следва от научни позиции да отстоява по-ясно своята гледна точка във връзка с коментари на стратегически документи.

3. Ще препоръчам на дисертанта да открие и разработването на научни публикации в колектив, с което анализът на даден проблем може да бъде извършен от различни гледни точки. Това е особено необходимо при засилване на публикационната активност на г-жа Василева в реферирани издания в световни бази, и особено такива, излизащи на английски език.

4. Считаю, че проблематиката на дисертацията е подходяща за разработване на сравнителни изследвания между отделни държави, отразяващи новото и добрите практики при превенция на корупцията. В тази връзка докторантът трябва да се стреми към работа в изследователски екипи от учени от различни държави.

В стилистично и техническо отношение оформянето на дисертационния труд и автореферата не е подминат от ограничен брой повторения, редакционни грешки и неточности при изчертаване на някои от фигурите, които не намаляват научната му стойност, но влошават външния вид на труда.

Посочените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на изследването. Дисертацията е добре оформен научен труд.

9. Заключение

Предложеният дисертационен труд от г-жа Нели Венциславова Василева на тема: „Превенция на корупцията в местната власт” е в пълно съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научната степен “Доктор” на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. В дисертацията открих оригинални, актуални и значими научно-приложни и приложни постижения, които представляват принос за развитието на местната администрацията в Република България.

Налице са необходимите основания да декларирам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен “ДОКТОР” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”, професионално направление 3.7. „Администрация и управление” на г-жа Нели Венциславова Василева.

20 април 2018 г.
София

Подпис: .....
(проф. д.ик.н. Кирил Ангелов)